

**Langsua
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Vestringsvegen 4
2651 Østre Gausdal

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 01
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/langsua>

NORGES MILJØ- OG BIOVITENSKAPELIGE UNIVERSITET (NMBU)
Postboks 5003
1432 ÅS

Saksbehandler Morten Liebe

Vår ref. 2021/9812-2 432.3

Deres ref.

Dato 01.10.2021

Delegert vedtak - Dispensasjon - Langsua NP - videoovervåking av kongeørn - Norges miljø- og biovitenskapelige universitet NMBU

Vi viser til deres søknad.

Vedtak

Langsua nasjonalparkstyre gir Institutt for naturforvaltning ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet ved professor Geir Sonerud tillatelse til fortsatt videoovervåking av et kongeørnreir i Langsua nasjonalpark i forskningsøyemed fram til og med 2023, i tråd med det opplegget som ble redegjort for i den første søknaden og søknadens vedlegg i 2015 (arkivsak 2015/1246). Tillatelsen er gitt i hht. Naturmangfoldloven §48, jf. verneforskriftens §4.

Følgende vilkår gjelder:

- Tillatelsen gjelder til og med 2023, og begrenses til årlig besøk av opptaksutstyret i perioden mai –juli.
- Det skal vises generell aktsomhet for å unngå unødvendig forstyrrelse eller skade på naturmangfoldet, jf. naturmangfoldlovens § 6. Dette omfatter også nødvendig diskret parkering ved vei og ferdseilen til fots fram til utstyret.
- Teknikker og driftsmetoder for gjennomføring av tiltaket skal være miljøforsvarlige, jf. nml § 12.
- Eventuelle kostnader ved miljøforringelse skal dekkes av tiltakshaveren, jf. § 11.
- Etter endt overvåking skal alt utstyr fjernes innen 1. okt. 2023.
- En kopi av denne dispensasjonen skal medbringes og framvises ved kontroll. SNO ved Stein Windingstad (mob. 95709933) skal varsles før besøk ved reirlokalisiteten.

Vi forutsetter at eventuelle andre nødvendige tillatelser er på plass før videreføringen starter. SNO fører kontroll med at våre vedtak følges.

Vi ber om å få tilgang til resultatene av undersøkelsene som et ledd i vår kunnskapsoppbygging og som ledd i utadrettet formidling, jfr. naturmangfoldlovens §8.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av parter i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker, jf. forvaltningslova § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Langsua nasjonalparkstyre.

Søknaden

NMBU ved Geir Sonerud søker om forlengelse av kameraovervåking av et kongeørnreir i Langsua tom. 2023 for undersøkelse av ørnas diett i forskningsøyemed. Utstyret ble satt ut før hekkesesongen i 2015. Opptaksenheten som er plassert ca. 100 m fra reiret, skal besøkes i perioden mai til juli for sjekk om det er hekking og for skifte av minnebrikke. I de neste to årene skal kun opptaksenheten besøkes siden kameraet er plassert ut allerede.

Nasjonalpark	Langsua
Naturreservat	Hersjømyrin, Kjølåane, Oppsjømyra, Røssjøen, Skardberga
Landskapsvernområde	Dokkfaret, Espedalen, Haldorsbu, Storlægeret

Verneformål – verneforskrifter - forvaltningsplan

Søknaden er vurdert etter:

FOR-2011-03-11-276 Forskrift om vern av Langsua nasjonalpark, Øystre Slidre, Nord-Aurdal, Nordre Land, Gausdal, Sør-Fron og Nord-Fron kommuner, Oppland.

LOV-2009-06-19-100 Lov om forvaltning av naturens mangfold (Naturmangfoldloven).

Rundskriv M106-2014 Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter

Langsua nasjonalpark med tilliggende verneområder ble vedtatt opprettet gjennom verneplan for Langsua av Kongen i statsråd 11. mars 2011. Langsua nasjonalparkstyre har forvaltningsmyndigheten.

Formålet med Langsua nasjonalpark er bl.a. å ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt og villmarkspreget naturområde, og videre å ta vare på et lavfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold herunder arter, bestander og naturtyper (jf. verneforskriften for Langsua nasjonalpark § 1). Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke, yngle- og gyteplasser, er vernet mot all skade og unødvendig forstyrrelse (§ 3 punkt 3.1).

I verneforskriften for Langsua NP finnes ingen spesifiserte bestemmelser om vitenskapelige undersøkelser. Men i Rundskriv M106-2014 fra Miljødirektoratet står det følgende:

"... Søknader om dispensasjon til vitenskapelige formål må derfor vurderes etter § 48 første alternativ som åpner for unntak dersom det "ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig".

I vurderingen av om dispensasjon skal gis må nytten av et forskningsprosjekt vurderes opp mot omfanget av eventuelle inngrep eller tiltak og de ulemper forskningen ellers medfører. Det er først og fremst aktuelt å gi dispensasjon til tiltak når det er nødvendig for forskning. Dispensasjon kan for eksempel være nødvendig for å gjennomføre undersøkelser eller registreringer i et fuglefredningsområde som har ferdselsforbud, eller for å samle inn plantemateriale i et område med plantelivsfredning. Forskningsaktiviteter som ikke trenger å lokaliseres til et verneområde, bør imidlertid kanaliseres utenfor verneområdet.

Det vitenskapelige motivet bak vernet vil kunne begrunne en mer liberal dispensasjonspraksis når det ikke er tale om etablering av faste anlegg (ny infrastruktur) eller terrenginngrep i verneområdene. Som regel bør det gis dispensasjon for tiltak som bidrar til å fremme verneverdier. Det kan være aktuelt å stille vilkår om at forvaltningsmyndigheten skal få tilgang til resultatet av vitenskapelige undersøkelser, som ledd i å øke kunnskapen om området, jf. naturmangfoldloven § 8."

Forvaltningsplanens (vedtatt juni 2020) retningslinjer sier at forskning som ikke påvirker verneformål eller verneverdier kan tillates. Det samme gjelder forskning som kan øke kunnskapen om verneverdiene og vår evne til langsiktig bærekraftig forvaltning.

Vurdering

Bakgrunn

Det ble i vårt siste brev av 13.12.19 (2019/2035-2) gitt tillatelse til overvåkingen tom 2021 på visse vilkår. Første tillatelse ble gitt i 2015. Den foreliggende saken innebærer en videreføring av overvåkingen, men ingen direkte besøk i reiret. Våre vurderinger er de samme som i 2019 og dermed er de gjengitt nedenfor i all hovedsak.

Verneformål - naturmangfoldloven

«Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser, er vernet mot skade og unødvendig forstyrrelse», heter det i verneforskriften for Langsua nasjonalpark § 3 pkt. 3.1. Det finnes videre ingen egen hjemmel i de spesifiserte vernebestemmelsene for tiltak i forskningsøyemed. Derfor må saken vurderes etter § 48 i naturmangfoldloven, jf. verneforskriftens § 4, og i tråd med rundskriv M106-2014 fra Miljødirektoratet, som gjengitt ovenfor.

Kongeørn er en viktig hensynsart i verneområdene i Langsua. Den er en viktig toppredator, som gjennom sin tilstedeværelse og sitt byttedyrvalg påvirker økosystemfunksjoner helt ned på vegetasjonsnivå. Den predaterer på viktige jaktbare viltarter som rype og hare, men også på andre rovdyr som har disse viltartene på sin matseddel, f.eks. rødrev. Kongeørn kan også ta lam og reinkalv opp til en viss størrelse, og i mange år har antall meldinger i Oppland om tap av lam til kongeørn vært stigende. For både vilt og husdyr er det uklart hvilket omfang og hvilken betydning kongeørnas predasjon har. Foreløpige resultater av overvåkingen viser at smågnagere utgjør en vesentlig andel av byttedyrene.

Det er derfor svært ønskelig å få bedre kunnskap om dette, og om ørnas næringssøk og økologisk funksjon generelt. Dette er viktig både av hensyn til beitenæringen og forvaltningen av jaktbart småvilt, av hensyn til forvaltning av kongeørn og av hensyn til forvaltning av andre arter som er en del av verneformålet med Langsua nasjonalpark. En slik kunnskapsinnhenting vil derfor være i tråd med verneformålet for Langsua nasjonalpark.

Kunnskapsgrunnlaget for å vurdere tiltaket, jf. § 8 i naturmangfoldloven (nml) er god, da vi i denne saken har innhentet ekspertkunnskap både lokalt og nasjonalt. Hekking/hekkeforsøk har foregått i to av årene som utstyret har vært utplassert. Vi vurderer det slik at nytten av tiltaket er større enn eventuelle forstyrrelser nær reirlokalteten som undersøkelsen kan medføre. Ferdsel i forbindelse med undersøkelsen vil holde god avstand til reiret, og være av en art som ørna i følge ekspertisen neppe kan skille ut fra annen ferdsel i nærområdet og som den i dag tolererer.

Undersøkelsen vil berøre et lite punkt geografisk og er ikke av en slik art at de vil forstyrre eller skade andre verneverdier, og vil derfor generelt ikke påvirke verneverdier nevneverdig. Påvirkningen på økosystemet som helhet ansees derfor ikke som nevneverdig og heller ikke påvirke verneformålet, jf. nml § 10 om økosystem-tilnærming og samlet belastning, og §48.

De som skal gjennomføre tiltaket har spisskompetanse på kongeørn og god erfaring med tilsvarende undersøkelser andre steder. Det er nødvendig at parkering langs vei og ferdsel ut fra vei gjøres på en mest mulig diskret måte av hensyn til sårbarhet og oppmerksomhet knyttet til aktiviteten.

Det metodiske for hele undersøkelse kan komme oss til nytte i andre sammenhenger slik at vi har et best mulig vurderingsgrunnlag og kan foreta de nødvendige hensyn ved evt. annen tillatelse. Vi føler oss derfor trygge på at kravet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. nml § 12, er forsvarlig tatt hånd om. Nml § 11 er dermed ikke relevant i denne saken. Med tanke på fauna-kriminalitet vil overvåkingen også være en viss sikkerhet.

Annet

Vi forutsetter at vi får tilgang til resultater fra undersøkelsen. Dette er drøftet søker som bekrefter dette og bla. er positiv til en offentlig presentasjon hos oss. Det er ikke søkt om motorferdsel i utmark i forbindelse med den fortsatte bruken av overvåkningsutstyret. Om dette skulle vise seg å bli nødvendig, så må det sendes inn en egen søknad om dette.

Konklusjon

Vi mener at overvåkingen vil bli gjennomført på en kompetent og hensynsfull måte, og kan anbefale at dispensasjon (§48) blir innvilget for en ny periode for to år på visse vilkår.

Med hilsen

Morten Liebe
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet Postboks 987 2604 LILLEHAMMER

SNO,her

Gausdal fjellstyre Vestringsvegen 4 2651 ØSTRE GAUSDAL